

GEESTIG

GEESTIG

Coretta Vermeulen

Schrijver: Coretta Vermeulen
Coverontwerp: Coretta Vermeulen
Uitgever: Roeland Vollaard

ISBN:

© Coretta Vermeulen

Voorwoord.

Ik ben altijd al een verhalenverteller geweest. Mijn moeder vond dat ik ongelooflijk goed kon liegen. Maar ze prees me ook om mijn woordenschat, mijn vocabulaire: die was ver boven gemiddeld en blijkbaar erg grappig in de ogen van volwassenen.

Het idee om een boek te schrijven zit al jaren in mijn hoofd, maar ik heb er nooit de tijd voor gehad. Of genomen, misschien. Het leven is mij enigszins overkomen, op een paar doelbewuste keuzes na. Ik wist ook niet in welke vorm ik het wilde gieten. Ik ben mij ervan bewust, dat herinneringen veelal onbetrouwbaar zijn en was bang, als ik een autobiografie zou schrijven, ik mij dingen verkeerd zou herinneren en zodoende anderen schade zou berokkenen.

Tijdens mijn herstelproces, na een korte opname in een GGZ-instelling, ben ik maar gewoon aan de slag gegaan. Het schrijven zelf bleek verwerking. Zittend in de tuin, onder de bomen, met het gefluit van vogels, kon ik zo opgaan in de emotie van wat ik schreef, dat ik regelmatig moest stoppen om uit te huilen. Het hele proces nodigde uit tot filosofische overpeinzingen en geromantiseerde fantasieën om gaten te dichten.

Al gauw bleek dat ik me helemaal kon uitleven in deze vorm. Ik kon op deze manier laten zien wie ik bewonder, wie mijn voorbeelden zijn; mijn voorliefde voor taal (en dialecten in het bijzonder); welke schrijvers ik leuk vond, welke films, welke muziek, zonder deze expliciet te noemen. Maar ik hoop wel dat u er als lezer een paar herkent en misschien zegt: Oh ja, dat was een goed boek, een goede film of goede muziek.

Het verhaal weerspiegelt mijn fascinatie voor de dood, mijn doodswens die af en toe de kop heeft opgestoken, mijn donkerste gedachten, mijn hoogste toppen en mijn diepste dalen. Een roman geïnspireerd door mijn persoonlijke herinneringen en (mijn herinneringen aan de) verhalen die mij zijn verteld. Namen en plaatsen zijn veranderd, maar wie ons persoonlijk kent, zal de juiste namen er wel bij kunnen plaatsen.

Er komen ook een aantal prachtige organisaties voorbij in dit boek, organisaties die wij meer dan een warm hart toedragen. Wie

zij werkelijk zijn en wat zij allemaal doen, is terug te vinden aan het eind van het boek, uiteraard in goed overleg met alle betrokkenen.

Ik draag dit boek op aan alle mensen, dood of levend, die hebben bijgedragen aan wie ik nu ben. Mijn ouders en broers, die de basis hebben gelegd voor mijn persoonlijkheid, of ze het nu wilden of niet, of ze het nu goed keurden of niet. Mijn scharrels en langere relaties, die in mijn zoektocht naar Ware Liefde hebben bijgedragen door niet mijn Ware Liefde te zijn. De psychiatrische aandoening van mijn vader en alles wat daarmee te maken had. De hulpverleners uit mijn jeugd, die al vroeg een gezond wantrouwen in mij deden ontwaken. Mijn “extended family”, mijn “tribe” die ik via mijn eerste huwelijk heb leren kennen: Hetty Tonkes, de eerste psychotherapeute die mij echt heeft gehoord, mijn kracht zag en mij die ook heeft laten inzien. Ze is inmiddels overleden, maar lieve Hetty, mijn dank is groot. Mijn collega’s en de kinderen van de Noordmannsschool in Amsterdam Slotermeer, waar ik een paar fantastische jaren had, tot ik crashte. De Hoofdzaak in Alkmaar, waar ik meer heb gehad aan de cursussen die mij zijn aangeboden dan de 40 jaar hulpverlening bij allerhande instanties -al hun inspanningen ten spijt- en waar ik met heel veel liefde en plezier zelf deze cursussen mocht gaan geven, samen met mijn fantastische collega’s die zich net als ik vrijwillig inzetten om met onze eigen ervaringen anderen te kunnen ondersteunen.

Ik draag dit boek op aan alle mensen, dokters, hulpverleners, therapeuten van het VUmc in Amsterdam, revalidatiecentrum Leijpark en St. Elisabethziekenhuis in Tilburg, revalidatiecentrum Heliomare in Wijk aan Zee, het Rode Kruis Ziekenhuis in Beverwijk en het Medisch Centrum Alkmaar (tegenwoordig het Noordwest Ziekenhuis), die ons hebben geholpen na het ongeluk van onze zoon, soms door onze volharding aan te wakkeren. We hebben vaak gezien hoe we het niet wilden. We zijn vaak niet geloofd, maar dat heeft ons vertrouwen in een goede afloop alleen maar sterker gemaakt. En we bleken niet de enige mensen die het potentieel van onze zoon nog steeds zagen. Voor hen ben ik dankbaar, maar dankbaar voor deze hele gebeurtenis? Nee, nooit. Ik kan het dragen omdat er zoveel moois uit voortvloeit, iets wat

ik niet zou hebben meegemaakt als dit hele gedoe niet was gebeurd, maar dankbaar, nee. Ik wou dat het nooit was gebeurd. Ik heb onze kinderen een heel ander leven willen geven en daar is niks van terechtgekomen.

Mijn kinderen, die zo wijs en goed zijn, dat ik me afvraag waaraan ik het verdiend heb dat ik hun moeder mag zijn. Die eer is haast té groot. Mijn kinderen, die ik een verknipte jeugd zoals de mijne had willen besparen. En ondanks dat, zijn het zulke prachtige, krachtige, liefdevolle, jonge mensen. Ik kan nooit teruggeven wat jullie mij hebben gegeven. Mijn hart behoort aan jullie.

Ik draag dit boek op aan alle artiesten, die mij met hun muziek en teksten hebben bijgestaan, mij hebben geholpen mezelf weer te vinden. Beth Hart, Dream Theater, The Bluebirds, Janis Joplin, Alanis Morissette, Prince, Willie Nelson, Queen, Labi Siffre en nog veel meer. Zonder mijn “Luddeveduh” afspeellijst en mijn bad had ik het niet gered.

<https://open.spotify.com/playlist/4OsaSyph71NTg1bWAiFO0g?si=PiOVrnnOTJqCtSUjsBkXPw>

Ik draag dit boek op aan alle kinderen die worstelen met meerdere, ingewikkelde, levensbedreigende beperkingen, en hun families. Jullie verhaal zal blijvend verteld worden. Jullie zijn mijn Superhelden.

Ik draag dit boek op aan alle zorgverleners in deze wereld, welke zorg ze ook verlenen. Zonder jullie zat ik hier niet, zat onze zoon er niet, was er misschien helemaal niks meer over geweest van ons gezin. Misschien wordt je er onvoldoende voor beloond, maar weet dat we niet zonder jullie kunnen.

Ik draag dit boek op aan mij en aan iedereen die leeft met een psychiatrische diagnose, een kwetsbaarheid, en de mensen die eromheen staan. Mensen met trauma's uit hun jeugd of recent ondergaan trauma. Mensen die gestigmatiseerd worden. Mensen die zich niet thuis voelen in hun lichaam, zij het vanwege hun gender dan wel door een slecht zelfbeeld (of allebei). Mensen met suïcidedachten. Mensen voor wie eten of verslaving een dagelijkse worsteling is. Mensen die zich niet thuis voelen in deze wereld. De pechgeneratie waartoe ook mijn lieve oudste zoon

behoort: ik hoop en bid dat jullie recht kunnen breien wat generaties voor jullie gesloopt hebben. ik hou van jullie, het spijt me, vergeef me, dank jullie wel.

ZOEK HULP.

Bij reguliere instellingen, bij zelfstandig werkende psychologen, psychotherapeuten, traumatherapeuten, bij 113 zelfmoordpreventie, bij Herstelacademies of andere herstel- en zelfregie-instellingen, wat dan ook. Leer over jezelf. Leer jezelf werkelijk kennen. Zorg voor jezelf, je bent het waard. Doe wat nodig is voor jou. Je bent niet alleen.

Ik draag dit boek op aan Timo, mijn lieve, sterke, eigenwijze, mooie rooie. Ten tijde van dit schrijven was hij nog hier. Delen van dit boek heb ik in het ziekenhuis geschreven. Ik stelde mij zijn overlijden voor. Ik kon hem een keus geven in mijn fantasie. In het echte leven werd die keus voor hem gemaakt, uit liefde, met een flinke dosis angst. Want wat zou ik zijn zonder hem? Wie zou ik dan nog zijn? Wat zou er van me overblijven?

Inmiddels heb ik die ervaring. Op 6 juli 2025, op 19 jarige leeftijd, is hij weggevlogen. Over dat proces kan ik een boek schrijven.

Wat ik van hem geleerd heb, een jongen die niets anders kon gebruiken dan zijn lichaam en zijn ogen, is alles overstijgend. De indruk die hij op deze wereld heeft gemaakt, op de mensen die met hem in werkelijk contact hebben gestaan, is onuitwisbaar. Ik mis zijn stralende, open glimlach, maar ik gun hem ook zo zijn vrijheid. En dan ineens is hij daar, die stralende, open glimlach die voor altijd in mijn hersenen en op mijn netvlies is geëtst. Het is oké mama, ga je ding doen.

En dan tenslotte, mijn lieve, lieve man. Ik heb me nog nooit zo eenzaam gevoeld, zowel met jou als zonder jou. Maar ik heb me ook nooit zo geliefd gevoeld, zo begrepen, zo gewaardeerd, zo sexy, zo eigen. Dat mis ik. Niet de ruzies en verwijten, niet de botsende weerstanden, niet het in onszelf terugtrekken en alle contact verliezen. Er was een tijd dat ik wou dat er een weg was geweest voor ons. Maar naarmate ik steeds verder van je af kwam te staan en ik onze relatie in een ander licht kon bekijken, naarmate ik verder in mijn helingsproces kwam, ben ik gaan

begrijpen wat de dynamiek tussen ons is geweest en waarom. Ik ben gaan inzien hoe wij elkaar gevangen hielden in onze patronen, welke leegte we in elkaar vulden.

“Als betekent dat ik jou moet loslaten om mezelf terug te vinden, dan laat ik je met alle liefde los”

-Random quote op Facebook-

Kom nu, laat me je meenemen in mijn wereld.

H.1 Het einde van het begin.

Afwezig fietste ze over een van de vele landweggetjes die haar dorp omgaven.

Rechts scheidde een smalle vaart (of een brede sloot) haar van de graslanden van een van de honderd meter verderop in het land staande boerderijen, waarin koeien, paarden of schapen loom voor zich uit starden, hun kaken malend op het verse gras dat vochtig was van de mist.

Links de waterrijke veenpolders, een wanhopige poging tot het terugbrengen van voormalig agrarisch land tot natuurgebied, zoals men aannam dat het was in een ver en grijs verleden. Voor de vele weide- en watervogels was die poging overigens niet zo wanhopig, gezien de grote aantallen zwanen, eenden, ganzen, scholeksters, kieviten, futen, kluten en steltlopers die zich tegoed deden aan de betrekkelijke rust die Natuurmonumenten hen bood, door het landschap zichzelf te laten ontwikkelen. Geen gevaar van tractoren of hoeven.

Achter haar hees haar hond Duco, een gitzwarte Cane Corso, zich vanuit de smalle vaart op de kant omhoog. Hij schudde zich uit, groen kroos in het rond strooiend als confetti tijdens carnaval, om zich vervolgens in een kalme galop bij zijn fietsende vrouwtje te voegen.

De hele zomer was het prachtig weer geweest. Zon van mei tot oktober. Het land had geleden gehad onder de extreem warme en droge zomer. Het water van de zee liep verder het land in dan anders, de sloten stonden zo goed als droog. En hoewel de temperatuur beduidend lager was dan een maand geleden, had het nog steeds niet voldoende geregend om het grondwaterpeil werkelijk op te krikken.

Zelf had ze, voor zover mogelijk, toch wel genoten van het mooie weer. Bevoorrecht met het strand en de zee op fietsafstand, was ze hier vaak naartoe gegaan, tot de zomervakantie begon: het strand en de zee verloren hun aantrekkingskracht als ze er niet met de hond op mocht, en ook de grote massa mensen met al hun geluid,

hun afval, hun zonnebrandcrèmes en hun schreeuwende kinderen waren reden genoeg om het strand te mijden in de zomervakantie.

Nog in de modus om het strand als zodanig te ontwijken, fietste ze door het achterland van het dorp.

Maar ze zag de schoonheid niet.

Sinds de scheiding van haar man, de liefde van haar leven, de perfecte imperfectie, en het kennismaken van “die ander”, had het leven zijn glans verloren. Op de automatische piloot en op wilskracht ging ze door, voor de kinderen, maar het plezier was eraf.

Ze naderde de provinciale weg met het naastgelegen fietspad. Voor de haarspeldbochten die daarheen leidden, stapte ze van haar fiets en deed Duco aan de riem. Hij keek haar met blijde verwachting aan: de riem was geen straf voor hem, dat betekende dat hij zijn krachten kon gaan aanwenden om zijn vrouwtje in sneltreinvaart voort te trekken langs het lange rechte fietspad, iets wat hij met veel overgave en enthousiasme deed.

Niet lang daarvoor was ze tot de ontdekking gekomen dat zij leed aan manische depressie, of zoals dat nu heette, een bipolaire stoornis. Zelf had ze dit nooit gezien, laat staan de behandelaren. Maar nu ze de puntjes van haar leven met elkaar kon verbinden, alle idiote beslissingen uit haar leven kon overzien, was er geen twijfel mogelijk: veel van die idiote beslissingen waren genomen in een hypomane staat, vanuit een verziekte geest. Het meest verziekend was nog wel de erkenning dat alle grote, levensveranderende beslissingen, waarvan ze had gedacht dat ze juist “voor zichzelf koos”, “haar intuïtie volgend”, in werkelijkheid impulsieve, ondoordachte handelingen bleken te zijn, waar ze haar hele leven aan vast zou zitten. Haar eerste zwangerschap en het huwelijk dat dit met zich meebracht, haar migratie naar de grote stad, haar tweede huwelijk en het verbranden van alle schepen achter zich, waren daarvan een uitstekend voorbeeld. Niet dat ze het anders zou hebben gedaan als ze het over kon doen, ze was immers heel blij met de geboorte van haar eerste zoon, negentien jaar geleden, en was trots op hoe hij het deed in het leven, maar desalniettemin: hypomane beslissingen.

Deze ontdekking zette ook haar laatste huwelijk in een ander licht: nog meer impulsieve beslissingen, de ruzies, de periodes waarin alles juist fantastisch en geweldig liep tussen hen, en in het leven, de obsessies, het gedram, de irritaties, de broodnodige houvast aan de “drie erren”: rust, reinheid en regelmaat, alles had te maken gehad met haar bipolariteit. Ze zag zo duidelijk de cyclische gang van zaken, dat ze er onmogelijk omheen kon.

Toen ze tot deze ontdekking kwam, had ze verwacht dat ze hun huwelijk wel weer vlot kon trekken: als je weet wat er aan de hand is, kun je er wat aan doen, kun je ermee leren omgaan. Net als bij de ontdekking van haar bijna-ex dat hij last had van ADD, toen hij de spreekwoordelijke kwartjes in zijn hoofd allemaal hoorde vallen en de puzzelstukjes op hun plek vielen, hoopte ze manieren te vinden die zorgden voor een “werkbare” situatie.

Maar hoewel zij haar best had gedaan zoveel mogelijk te leren over de aandoening ADD, door middel van boeken, internet, professionele deskundigen en ervaringsdeskundigen, draaide haar bijna-ex zich nu van haar af en had haar laten vallen als een baksteen.

Ja, hij had de politie gebeld toen hij vermoedde dat ze zichzelf wat aan zou doen, maar verder dan dat ging het niet: geen begrip, geen coulance, geen medeleven. Ze moest het zelf maar uitzoeken.

En doordat ze zo met zichzelf in de knoop lag, was ze ook gestript van al haar rollen: geen echtgenote meer, geen minnares, geen opvoeder en moeder, geen verzorgster, geen kok/chauffeur/wasvrouw/huissloof, geen directeur van het gezin Verkerk/De Kleine. Ze was gereduceerd tot nul; de scène was stopgezet temidden van het avondeten, ze was met een grijpkraantje van haar stoel geplukt en buiten beeld gebracht, en een ander grijpkraantje had een nieuwe vrouw op haar plek gezet. Ze was uit de serie geschreven.

Duco begon nu toch moe te worden en minderde vaart. Ze keek eens naar de grote, massieve, zwarte hond: wat was ze toch blij met dat beest. Hij troostte haar, hij las haar, hij ontweek haar wanneer nodig, maar bovenal: hij wás er voor haar. Ze klopte het beest al fietsend boven op zijn brede schedel; dat vond hij fijn. Wat werd het al vroeg donker. Het duurde nog twee weken voor

de wintertijd begon, maar de temperatuur daalde nu toch al flink, zeker op zo'n mistige dag als vandaag. Ze zou net op tijd thuis zijn voor het echt donker werd: de verlichting van haar fiets was kapot. Omdat het zomer was geweest en ze haar licht niet nodig had gehad, was ze dat eigenlijk een beetje vergeten en had er niet naar omgekeken.

Ergens in haar achterhoofd registreerde ze een geluid, dat haar in eerste instantie niet alarmeerde: voor zich uit zag ze een motorrijder naderen, op hoge snelheid. Het was zo'n racemonster waar haar bijna-ex zo'n hekel aan had. Toegegeven, zij hoorde ook liever de donkere harde klappen van een Harley of een andere tweecilinder dan het snerpend hoge geluid van een racer, en meestal was er ook een groot verschil tussen de eigenaren van zo'n racemonster en de eigenaren van choppers. Maar ze had er nooit echt een oordeel aan vastgeknoopt.

Terwijl de motor haar snel naderde vanuit tegenovergestelde richting, maakte de weg een lichte bocht. Het was een gevaarlijke bocht, maar ze ging ervan uit dat de motorrijder hier ook van op de hoogte was. Of eigenlijk: het kon haar geen barst schelen of hij dat wel of niet wist. Het kon haar geen barst schelen of de weg überhaupt een lichte of een scherpe bocht maakte. Voor haar als fietser maakte dat niet uit. En ze kon momenteel niet veel anders dan aan zichzelf denken, over zichzelf denken.

De hond minderde nog meer vaart en begon zeer dicht langs de fiets te lopen. Vervolgens probeerde hij zelfs over het wiel en over het frame te springen.

De naderende motor lag plat in de bocht. Als in slow motion zag ze het kleine rukje aan het stuur, minimaal, maar voldoende om het achterwiel onder de machine vandaan te trekken. De helm van de bestuurder ging naar de grond, maar voordat deze die kon raken, raakte het schakelpedaal het asfalt, de bestuurder werd getorpedeerd. De motor tuimelde, nee, stuiterde om en om over de weg, daarbij alle uitstekende onderdelen in het rond strooiend.

De vrouw op de fiets met haar hond keek met ontzetting toe naar het hele tafereel. Ze was afgestapt en stond als versteend naast de fiets.

Weer een registratie van een geluid, ditmaal achter haar. Piepende banden, luid getoeter. Maar ze was niet in staat haar hoofd te draaien.

Het zou ook niets hebben uitgemaakt. De chauffeur van de achteropkomende vrachtwagen reageerde op het ongeluk dat zich voor hem ontvouwde. Hij kon niet voorkomen dat hij de controle over zijn oplegger verloor, die begon te scharen.

Al had ze achteromgekeken, ze zou alleen de letters zien van de firma van de naderende oplegger: Gebr. De Doodt, voor al uw transporten. Dan zou ze met De Doodt voor ogen wensen dat het anders was.

Maar ze was versteend. Ze keek niet om. De Doodt nam haar ongezien mee in de vergetelheid.

ALGEMENE KENNISGEVING

*“Safe in the light that surrounds me
Free of the fear and the pain”*

Een bijzonder mens is van ons heengegaan,
onze moeder, bonusmoeder, (st)oma,
dochter, zus en vriendin

Manuela Sylvana Verkerk -Nela-

□ 23 mei 1968 te Hoogeveen

† 25 oktober 2017 te Bergen

Bas Santegoed
Timo de Kleine
Malou de Kleine

José Santegoed
en Louis

Lies Verkerk-Bunschoten
Jan Verkerk †

Remon en Tjitske Verkerk
en Renske

Ron Verkerk

Eric de Kleine
Rosalia Flores

Nela hield van muziek. De hoofdzakelijk muzikale afscheidsbijeenkomst vindt plaats op dinsdag 30 oktober om 14.00 uur in crematorium “Overbosch”, Wetering 38, 1862 HT te Bergen

Na afloop bent U welkom om herinneringen aan onze Nela op te halen, onder het genot van een drankje en een hapje in cafe “De Alderliefste”, Karel de Grotelaan 1A, 1861 KH te Bergen

“Remember that death is not the end but only a transition”

H.2 Realisaties.

Ze kwam bij toen het al helemaal donker was. Ze werd gewekt door felle lichten. Vaag hoorde ze stemmen, maar ze zag niemand door de inmiddels dichte mist. Ze realiseerde zich de kleur van het licht: blauw. Ze realiseerde zich het pulseren van dat licht: aan-uit-aan-uit-aan-uit.

Langzaam trok de mist rondom haar op. Ze voelde zich vreemd: geradbraakt, alsof er een vrachtwagen over haar heen was gereden, maar zonder pijn. Haar altijd gespannen nek- en schouderspieren waren ontspannen, haar hoofd licht maar niet duizelig, en voor het eerst in tijden voelde ze zich niet moe.

Ze lag op de grond, op het asfalt. Ze opende haar ogen en kwam langzaam overeind. Ze keek om zich heen en zag vaag mensen om zich heen. Ze hoorde roepen, paniek. Ze zag auto's stilstaan op de weg, ze zag auto's langzaam aan haar voorbij trekken op de andere weghelft.

Ze zocht naar Duco, en was verheugd zijn kop te zien, een meter of tien verderop op de weg. Ze stond op en liep naar hem toe, zich afvragend wat er was gebeurd. Was ze flauwgevallen?

Ze keek nog eens goed naar haar hond: er klopte iets niet, er was iets faliekant mis. Halverwege realiseerde ze zich dat ze alleen zijn kop zag: de rest van zijn lijf lag in delen over de weg, onder een vrachtwagen en in de berm.

Ze keek achterom, naar waar ze vandaan kwam. Ambulancepersoneel rende opgewonden heen en weer. Iemand kwam met een grote zwarte zak aanlopen. Het leek op een beschermhoes voor een duur maatpak. De man liep naar de plek waar ze zojuist vandaan kwam.

Met gepaste interesse volgde ze de man naar iemand die ook op de grond lag.

Ze keek van de kop van Duco naar de persoon op de grond, die nu door twee mensen bij de enkels en de schouders werd opgepakt en

in de zak gelegd. Ze realiseerde zich: die persoon is overleden. Het was een lijkenzak waarmee de man had gelopen. Haar ogen werden groot, haar pas versnelde om nog gauw te kunnen zien wie deze persoon nu was.

Vlak voordat de rits dicht ging, keek ze naar het gezicht van de overledene en hapte naar lucht. Het gezicht voor haar was besmeurd met bloed en zat onder de blauwe plekken. Maar desalniettemin was het het gezicht dat ze zo vaak in de spiegel had gezien. Ze voelde haar benen slap worden, zakte door haar knieën en schreeuwde, maar haar stem bleef stil. Ze schreeuwde, hilde, maar er was niemand die haar hoorde.

“Hee, baas!” hoorde ze iemand zeggen vanuit de berm.

Ze keek om naar waar ze het geluid vandaan hoorde komen.

“Hier! Op het fietspad!”

Het was donker, maar haar ogen leken zich door de nachtlucht heen te prikken.

Daar, op het fietspad, stond Duco.

Met stijgende verbazing keek ze nog eens naar de Duco die uitgesmeerd op het asfalt lag, alleen de kop was redelijk heel gebleven, op een verbijzelde kaak na, en daarna weer naar de Duco op het fietspad. Zijn ogen waren heldergeel, fluorescerend bijna.

“Kom, baas. Laten we gaan. We kunnen hier niks meer doen. Er is hier niets meer voor ons.”

Als verdoofd liep ze naar fietspad-Duco en realiseerde zich dat het deze Duco was die tegen haar had gepraat, zonder zijn bek te gebruiken.

Het was deze Duco, die haar het onvermijdelijke deed inzien:

Ze was niet meer. Haar wens was uitgekomen. Eindelijk rust. Eindelijk..... dood. Maar ze kon er niet blij mee zijn. Wees voorzichtig met je wensen, ze zouden weleens uit kunnen komen. Had ze dat zich bij leven niet ook al gerealiseerd, toen ze ooit over haar baby's zei: “Wat lief hè, konden ze maar altijd in de luiers

blijven”? Had die wens zich niet gemanifesteerd in het ongeluk van haar zoon en de ernstige handicap die hij daaraan had overgehouden, waardoor hij inderdaad nooit meer uit de luiers kwam?

Nu had ze niets meer te wensen.

“Ik kom, Duco.” zei ze woordeloos. “Laten we gaan,” dacht ze.

“Kijk, je krijgt het al door,” antwoordde hij via zijn gedachten.

Nog een keer keek ze om naar het tafereel op de weg: de ambulances, de auto's, de vrachtauto, de motor, de helm, de fiets, de lichamen van haar en haar trouwe viervoeter.

Toen draaide ze zich om, keek naar haar lieve mooie zwarte vriend op vier poten en stapte de mist in. Haar hond volgde op de voet.

Hij had gelijk; ze hadden hier niks meer te zoeken.

H.3 De mist in.

Ze liepen door de berm, door sloten, maar werden niet nat en zakten niet door het water. Ze liepen naar het weiland, dat omzoomd was met prikkeldraad.

Nela stopte, wilde met haar voet en hand het prikkeldraad opzij duwen, maar zag het prikkeldraad, als een heet mes door de boter, door haar handen en voeten glijden.

De hond keek haar met mededogen aan, schudde zijn kop in wanhoop en zei: “Je hebt nog een hoop te leren”. Daarna wandelde dwars door het prikkeldraad heen.

Voorzichtig pakte ze een stuk prikkeldraad vast. Ze verwachtte toch iets te voelen. “Fantoompijn?” dacht ze en grinnikte om haar eigen woordgrapje. Godzijdank, mijn gevoel voor humor heb ik nog. Ze had genoeg “Ghost Adventures” gekeken om toch ten minste te hopen dat ze nog iets uit kon richten in het hiernamaals, er waren genoeg mensen bij wie ze eens flink zou willen spoken, en de stuipen op het lijf jagen. Al was het alleen al voor haar eigen lol! Ze zou niet willen blijven hangen en echt erge dingen doen, maar een beetje poken, joah, dat leek haar wel wat.

“Om te kunnen spoken, om fysiek iets in beweging te krijgen aan de andere kant, zul je nog veel moeten leren,” zei Duco luid en duidelijk in haar hoofd: de hond zelf was in geen velden of wegen te bekennen!

“Jezus Duco”, zei ze hardop, “Wil je me even rustig laten wennen aan al die nieuwigheden? Ik schrik me een ongeluk!..... “ Whahahahaha, ongeluk! Wat nou: er staat een bepaalde tijd voor om ergens grappen over te maken? Hoe lang ben ik dood? En ik doe er nu al sarcastisch over!”

Duco blafte.

“En ik kan niet lachen, daar ben ik als hond niet voor uitgerust, zelfs niet in het hiernamaals. Dus ik blaf maar! Als ik blaf, lach ik eigenlijk.”

“Goed om te weten. Maarre..... geen van mijn gedachten zijn dus vanaf nu meer van mij alleen? Waarom hoor ik jou niet denken?” vroeg Nela.

“Jouw gedachten zijn nooit alleen van jou geweest. Ik las jouw gedachten al toen we nog leefden. Van iedereen las ik de gedachten. Dat is wat huisdieren doen, sommige meer dan anderen, maar we zijn afgestemd op jullie gedachten. Je had mijn gedachten kunnen horen als je de tijd en de moeite had genomen om dat te doen. Stil zijn, werkelijk stil zijn. Honden horen dan wel veel beter, maar wij kunnen ook de stilte beter horen.”

“En dat kan ik nog steeds niet.....” zei Nela beduusd.

“Wel als je je concentreert. Wij hebben toch ook dit gesprek telepathisch? Dus als een gedachte van mij je pakt, bereikt die je en kun jij telepathisch antwoorden. Dat is focus. Maar als je gewoon loopt, denk je nog te veel. Logisch, want je moet je even aanpassen aan de situatie, zeg maar. Je hebt nog zoveel menselijke trekjes, die draag je mee je hele leven lang, die ben je niet zomaar kwijt.” zei Duco

Ze liepen door drassige weilanden met slootjes en hekken en prikkeldraad, door de nog immer dichte mist. Er was geen licht, er waren geen gebouwen, geen teken van leven of dood, er was alleen het drassige weiland en de eeuwige mist, die soms in flarden verdichtte, maar nimmer verdunde.

“Wil je daarmee zeggen dat dood zijn net zo'n worsteling is als leven? Schop mij dan maar gewoon meteen naar de hel, want dat trek ik niet!” Even schoot er een felle pijn door haar borst: ineens leek het leven met trauma's minder erg dan dood zijn met diezelfde trauma's! Dan had je tenminste nog de warmte van het menselijk contact, de aanraking, de kus..... God, wat miste ze dat nu al..... Nooit meer de warme lippen van een ander mens, nooit meer hart-tegen-hart contact, de geur van haar kinderen, of de hond, al stonk hij nog zo erg.

Ze voelde een traan langs haar neus omlaag gaan en haar neus zelf raakte waterig verstopt. Ze hilde. Je kunt huilen in het hiernamaals.

“Maar na verloop van tijd zul je merken dat je nooit meer hoeft te huilen in het hiernamaals,” zei Duco, die nu naast haar liep en het medeleven in zijn felgele ogen liet doorschijnen.

“Echt, baas, je went eraan. Het verdriet wordt minder, de pijn wordt minder. Als je weet hoe het werkt, dood zijn, kun je zoveel doen dat doorklinkt in de wereld van de levenden. Daarom zijn wij hier. Ze hebben sturing nodig vanuit andere lagen. Jij had sturing nodig. Maar je stuurde bij leven zelf. Hoe denk je dat het gaat met dat schip? Is het stuurloos? Heeft het sturing nodig van bovenaf? Van.... ons? Je moet je doel hier vinden. Wat is jouw doel denk je?”

“Ik weet het niet,” zei Nela. “Het gewone leven ging toch al door zonder mij, dus wat zou ik daar te sturen hebben? Er is een andere stuurman..... ik hoop tenminste dat het een stuurman is. Als het een stuurvrouw is, ga ik los daar in huis! Ik jaag ze de stuipen op hun lijf en ik zorg dat ze de rest van hun leven bang voor me zijn en me in ieder donker hoekje denken te zien!”

“Kijk, dit is wat je van je doel af houdt. Die verschrikkelijke kwaadheid. Zolang je daar niet wat aan doet, zul je blijven dolen in de mist. En ik kan je er niet heen leiden. Je moet zelf de weg vinden. Ik volg alleen, ik hou je op het spoor, en hou je buiten gevaar,” zei Duco

Nela knielde voor de grote hond neer, nam zijn wangen tussen haar handen, legde haar voorhoofd tegen de zijne, en zei: “Je bent mijn steun en toeverlaat. Dat was je al bij leven en dat ben je nu nog. Ik leerde toen al veel van je, maar nu ik echt alleen jou nog heb, vertrouw ik blind op je. Leer me wat er te leren is. Jij bent hier blijikbaar al vaker geweest.”

Ze aaide de grote hond over zijn rug, over zijn flanken, over zijn gespierde dijen, naar de staart, ging staan en zei: “Gelukkig, dat vind je nog steeds heel lekker.”

Ze liepen weer verder over het drassige weiland, over slootjes, door prikkeldraad, door hekjes, maar nooit werden ze nat of scheurde haar kleding. De mist bleef misten. Uren en uren drassig weiland, slootjes, prikkeldraad, hek, drassig weiland, slootjes, prikkeldraad, hek.

“Waar lopen we eigenlijk naartoe?” vroeg Nela aan Duco.

“Geen idee,” zei de hond, “Ik heb geen bestemming doorgekregen”

“Geen bestemming doorgekregen? Krijg jij bestemmingen door? Van wie? Van het hoofdkantoor? Van God zelf?”

De hond zuchtte, maar liep weer door.

“Dus we lopen maar wat in rondjes?” vroeg Nela

“Dat kan. Kan ook een lange rechte lijn zijn, of zigzag.....”

Wat heb je nou aan zo'n antwoord?

“Nou, niets,” antwoordde Duco. “Ik zeg toch dat ik alleen maar volg? Zolang jij niet uitgevogeld hebt hoe je je moet verplaatsen hier, blijven we de mist in gaan!”

“Hoe moet ik daarachter komen dan? Ik zie niet echt veel mensen om het aan te kunnen vragen, en aan jou heb ik ook niks! Wat moet ik, vliegen?” Nela begon wild met haar armen te zwaaien en te springen, maar ze steeg niet op. “Moet ik er keihard aan denken? Waar moet ik aan denken dan? Weet ik veel waar ik heen moet? Ik heb hier geen Google Heaven of zo! Jezus!”

Uit gewoonte en uit kwaadheid wilde ze tegen het steeds terugkerende hek schoppen, maar kromp van de pijn ineen, haar voorvoet pijnlijk wrijvend.

“Door je kwaadheid heb je je energie zo gefocust, dat die van jou en die van het hek, dat staat in de wereld van de levenden, elkaar kruisten. Zowel jij als dat hek voelde het. Je voet zal zo wel weer oké zijn, maar je merkt wel hoeveel energie dat kost. Daarom is het niet zo gemakkelijk om te gaan spoken. Je kunt vaak alleen spoken als je gedreven wordt door je emoties hier. Dat zijn lagere energieën. Houde je daar niet mee op, baas, dat is beneden je stand. Je kunt je gefocuste energie beter ergens anders voor gebruiken.”

“Ik begrijp het.....” zei Nela.

“Maar voor de eerste keer was dat behoorlijk krachtig wat je deed. Ik denk dat jij je eerder mag richten op het minder intens